РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вторн. 25-го січня 1916. Ч. 11. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, January 25, 1916. No. 11.

3,000.000 ПОЛОНЕНИХ І 10.000 ГАРМАТ ЗА 17 МІСЯЦІВ.

Австрійці заняли обі чорногорські пристани: Антіварі і Дульчіньо.

Альбанське місто Скутарі перед упадком.

Осідок чорногорського правительства перенесено до Ліону у Франції.

3.000.000 ПОЛОНЕНИХ, 10.000 ГАРМАТ І 40.000 МАШИНОВИХ КРІСІВ — ЗА 17 МІСЯЦІВ ВІЙНИ.

ВІДЕНЬ, 22. січня. — Воєнне статистичне бюро оголосило отсей звіт:

„Від початку війни дотепер війска німецьких союзників взяли около 3.000.000 неприятельських жовнірів в полон. Воєнна добича складаєть ся з 10.000 гармат і 40.000 машинових крісів. До сего треба ще дочислити кілька міліонів крісів та величезну скількість инших воєнних матеріялів".

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

АВСТРІЙЦІ ЗАНЯЛИ ОБІ ЧОРНОГОРСЬКІ ПРИСТАНИ: АНТІВАРІ І ДУЛЬЧІНЬО.

ВІДЕНЬ, 23. січня. — Міністерство війни оголосило урядово отсі вісти:

„Австрійські війска заняли обі чорногорські пристани над Адрійським морем: Антіварі і Дульчіньо".

В сей спосіб майже ціла Чорногора зістала окружена війсками німецьких союзників. Відворот для недобитків чорногорської армії є отвертий лише на лінії, кільканайцять миль довгій, в напрямі альбанського міста Скутарі.

ЧОРНОГОРЦІ СКЛАДАЮТЬ ОРУЖЄ.

ВІДЕНЬ, 22. січня. — Головна австрійська кватира подає отсі урядові вісти про дальші воєнні операції в Чорногорі:

„Розоружене чорногорських війск, яке поставлено яко перше услівє до розпочатя мирових переговорів, поступає дальше наперед. В тій цїли австрійські війска одержали приказ іти дальше в глиб краю. Чорногорські відділи мусять піддавати ся, скоро лише стрінуть ся з австрійським війском. Чорногорцям, котрі добровільно піддають ся, позволяєть ся позістати у своїх селах і дальше працювати, як в часі мира. Чорногорські жовнїри, які ставлять опір, будуть знищені або взяті в полон".

ВСЇ МІНІСТРИ ПІДПИСАЛИ ЗДАЧУ ЧОРНОГОРИ.

ВІДЕНЬ, 22. січня. — Дальший звіт австрійської головної кватири подає отсе:

„Переговори з чорногорськими властями в справі визначеня місць, в яких Чорногорці мають складати своє оружє, є вже на укінченю. Також визначено місця, в яких чорногорське населенє буде побирати средства поживи. З причини браку відповідної комунікації, треба ще довшого часу, заки все буде як слід полагоджене.

„Чорногорський король перед відїздом з Чорногори видав відозву до свого населеня, в якій взиває приязно відносити ся до австрійських війск, бо се лежить в інтересі чорногорського королївства.

„Документи про капітуляцію (здачу) Чорногори підписали всї чорногорські міністри".

ЧОРНОГОРСЬКИЙ КОРОЛЬ А ІТАЛІЯ.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 22. січня. — **Між родиною чорногорського короля а італійського прийшло до зірваня зносин. Головною причиною було се, що чорногорський король надіяв ся від Італії оружної помочи для свого краю, числячи притім на свого зятя, італійського короля. Крім сего італійські часописи накинули ся на короля Николая, закидуючи йому зраду в користь Австрії. Тому чорногорський король переніс *осідок свого правительства* до Франції, хоч з початку мав намір перенести його до Італії.**

Таксамо поголоска, неначе би король Николай вільно віддав ся в руки Австрійців, походила з італійських жерел. Поголоска отся мала на цїли ще більше понизити особу короля в очах союзників. Тепер показало ся, що се неправда та що король є в дорозі до Франції.

ОСІДОК ЧОРНОГОРСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ПЕРЕНЕСЕНО ДО ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН, 23. січня. — **Король Николай прибув до італійської пристани в Бріндізі, щоби удати ся в дальшу дорогу до Франції, до міста Ліон, яке вибрано на тимчасовий осідок чорногорського правительства.**

Син Николая, князь Мірко і трох міністрів остали в Чорногорі на жаданє армії, яка під командою ген. Стуковича хоче до остатка боронити своєї вітчини.

Чорногорська армія буде старатись перебити ся до Альбанії, де при помочи сербських війск і альбанських під проводом Ессада Паші буде боронити Альбанії перед наїзником.

9 ДЕСЯТИХ ЧАСТИЙ ЧОРНОГОРСЬКИХ ГАРМАТ В РУКАХ АВСТРІЙЦІВ.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 23. січня. — З Відня надійшла отся телєграма:

„Можна з цїлою певностию сказати, що чорногорський король доси не відкликав добровільної здачі свого королївства. Колиб однак король і на се рішив ся, то се не змінить загального положеня, бо чорногорська армія не є вже всилї ставити дальшого опору. 90% всеї чорногорської артилєрії находить ся в руках Австрійців. Через занятє знова обох чорногорських пристаний Чорногора є зовсім відтята від довозу живности і амуніції".

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПІД СКУТАРІ.

РИМ, 23. січня. — **З Альбонії надійшли вісти, що війска німецьких союзників находять ся вже під містом Скутарі. Вже через три дни триває завзята битва на горі Тарабош, яка боронить приступу до міста Скутарі. З упадком Скутарі стратять Серби і Чорногорці дуже важну військову позицію і будуть приневолені на цїлій лінії уступати в напрямі побережа Адрійського моря.**

НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР В СЕРБІЇ.

БЕРЛІН, 22. січня. — **В сербськім місті Нішу відбув ся зїзд німецького цісаря і болгарського короля. При тій нагоді німецький цїсар іменував болгарського короля полевим маршалком німецької армії (найвисше військове відзначенє в Німеччині).**

Рівночасно відбули ся наради в справі дальших воєнних операцій на Балканї. Болгарські війска одержали приказ обсадити всї міста Македонії, в яких доси находили ся залоги німецькі і австрійські, а які тепер відійшли на инший терен війни.

Німецький цісар через довший час перебував в Берлїні з причини недуги. Відїзд німецького цїсаря знова на терен війни сьвідчить, що його здоровлє находить ся в добрім станї.

ПОЛУЧЕНЄ МІЖ ГРЕЦІЄЮ А ЦЕНТРАЛЬНИМИ ДЕРЖАВАМИ ЗОВСІМ ПЕРЕРВАНЕ.

БЕРЛІН, 23. січня. — **Француські війска висадили у воздух послідний грецький міст на дорозї, яка лучить Грецію з Болгарією. Крім сего перервано всї телєфонічні і телєграфічні получення між обома тими державами так, що від двох днів нема ніяких вістий з Греції.**

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ТЯЖКІ БИТВИ НАД ДНІСТРОМ І НА БУКОВИНІ.

БЕРЛІН, 23. січня. — Міністерство війни оголосило отсї урядові вісти про дальші битви над Днїстром і на границї Бесарабії:

„На північ від Бояна (на границї Буковини і Бесарабії) висаджено у воздух при помочи підземних мін російські окопи на горбках Должок. З російського відділу в числї 300 салдатів, які боронили сих окопів, майже всї згинули. В ночи з вчера на нинї австрійські війска заняли дальші прилягаючі рови.

„Російська артилєрія острілює сильно наші становища на північний захід від Устєчка і на північ від Заліщик (над Днїстром). Всї зусиля Москалів, наступом піхоти здобути наші становища, були безуспішні".

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

До Ню Йорку прибули або прибудуть протягом сего тижня отсї кораблї, які привезуть почту зі старого краю:

„Христіянїя Фйорд" прибув в суботу (22. січня) з Берґен (Швеція);

„Нордам" прибув в понеділок (24. січня) з Голяндії;

„Гелїґ Оляф" має прибути ві второк (25. січня) з Копенгаґен (Данїя);

„Ротердам" має прибути в четвер (27. січня) з Ротердаму (Голяндія).

Почта зі старого краю приходить в послїдних часах дуже неправильно. Причиною сего є те, що анґлїйські власти часто конфіскують австрійську почту, призначену для Америки.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮДО АМЕРИКАНСЬКОГО БЮРА.

Отсим подаєть ся до відома тих, котрі посилали свої листи до старого краю через Американсько-українське Бюро (зглядно через „Народну Канцелярію"), що в понеділок одержало Бюро понад 600 листів зі старого краю. Розсилка листів вже розпочала ся і листи найдальше протягом двох днів будуть находити ся вже в руках дотичних осіб.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 East 6th St., New York, N. Y.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

СЕЛО БРАТИШІВ (ПОВ. ТОВМАЧ) ДЕВЯТЬ МІСЯЦІВ В РОСІЙСЬКІМ ЯРМІ.

Росіяни заняли Товмаччину в перших днях вересня 1914. р., коли наші війска завернулись за Станиславів. Страх настав по всїх селах, коли почули ми, що Москалї перейшли Днїстер і дістались до Нижнева. Деякі цікавійші побігли до Нижнева довідатись, чи на праву появились Москалї.

Що в Нижневі дїялось, того не в силї описати пером. Товпа салдатів, яким проводили козаки, кидала ся передівсім на жидівські склепи і на полишені помешканя. Зачав ся в білий день рабунок, до якого під грозою нагайки змушували також і деяких мешканців. З крамниць викидано на улицю, або на сьмітє всї товари, а з помешкань меблї, начинє, білє, образи і ин. Російські офіцири не лише, що на рабунки позволяли, але навіть заохочували і самі брали в них участь. Відразу по тім всї пізнали і зрозуміли, що російський жовнїр не має почутя законного ладу і приватної власности.

Українське село Братишів звідала наперед козацька патруля, котра, користаючи з неприсутности Жида, розбила корчму, але в нїй нічого не знайшла для себе, крім нафти, кількох сїрників і полишених помий. Коли богато селян стояло коло місцевого склепу „Наше Визволенє" і читальнї „Просьвіти", патруля, насьміхаючись над ними, промовила: „А ето что? мазєпінскоє собраніє?" Другого дня спокій. — Аж третого знов появилась патруля, розбила двір, кільканайцять фір вівса забрала до Нижнева і богато худоби.

До лютого 1915. р. був у нас якби спокій. Нікого нїде не гонили, ні до підвод, анї до нічого, лиш від часу до часу появляв ся російський стражник у війта з розказом начальника уїзду. Дуже велике щастє має Братишів, що має бодай порядного війта. Він то нераз дуже влучно вивязав себе і цїлу громаду з грізної небезпеки.

В половині лютого під напором наших війск Москалї поспішно подали ся з усїм аж за Нижнів, а міст на Днїстрі спалили. Склалось так, що наше війско, котре ми так радісно привитали, завернуло ся назад і то в тиждень. Від сего часу лише ряди козачні пересували ся гостинцем, що веде через наше село до Товмача. За Товмачем поробили наші й російські війска окопи і, через три місяці одні й другі майже на місци сиділи. Довелось і селу жити з козацькою саранчею, котра стояла у господарів на кватирах через 7 недїль.

Населенє Братишева в часї російського наїзду поводило ся поправно. До російських урядових заряджень відносило ся наше населенє рівнодушно, а часто ставило опір. Не тільки не давано ніякої помочи російському війску, але роблено йому перешкоди на кождім кроці. Переховувано у нас через три місяці двох угорських вояків, при стяганю податків проявляв ся у людности опір, агітовано проти роботи при окопах і т. д.

Прийшов червень, а з ним і надія на прихід наших війск. Через дві майже недїли не чути було нічого, лиш туркіт возів російського трену, що забирав ся за Днїстер. Денно бачили ми над собою по кілька літаків австрійських і російських. Гук гармат ставав щораз сильнїйший, а нарешті на нашім поли станула російська боєва лінїя і через цїлий день 13. і 14. червня кулї з крісів падали як град. Росіяни подавали ся близше до села. В село падали гарматні кулї, котрих жертвою упало кілька осіб і цїле забудованє начальника громади Дмитра Семенова і шістьох других господарів.

Росіяни уступили за ріку.

Дня 16. червня 1915 пережили ми гарний день; до села увійшли наші побідні війска.

(З „Дїла").

ПОВІТ ПІДГАЙЦІ.

Місточко Підгайцї не потерпіло великих страт щодо будинків. Спалені: палата і двір, американський млин, горальня, будинок польської ґімназії і зелїзнича стація.

В околиці потерпіли найбільше місточка Завалів і Вишнївчик, які в більшій части спалені. В тих місточках і в селах: Голєндри, Котузів, Мужилів, Литвинів, Золотники, Соснів, Семиківцї, Богатківцї, Бурканів і Гайворонка двори зістали цїлі, зате хати і господарські будинки майже зовсім знищені і спалені.

ЗОЛОЧІВ І ОКОЛИЦЯ.

В місті даєть ся відчувати брак найконечнїйших средств поживи. Тому і цїни за них є незвичайно високі. Засоби муки і збіжа, призначені для міста, Москалї забрали зі собою.

Місто числить тепер около 17.000 не мешканців, але нуждарів. Богато прибуло їх з дооколичних місточок, як Гологори, Білий Камінь, Сасів, Поморяни, Озірна і т. д.

Муки, цукру і соли в Золочеві нема майже зовсім. Є лише картофлї, але і за ті треба дуже дорого платити. На подвірю маґістрату, де відбуваєть ся продаж средств поживи, відбувають ся нераз страшні сцени.

БУКАЧІВЦЇ.

Букачівцї спалені до нащадку. На руїнах міста взносить ся лише костел; церков є сильно ушкоджена. Такаса̂ма доля стрінула Ходорів і Монастириска.

ЖУРАВНО.

В Журавні позістала церков, костел, школи, двір і 5 хат. Дирекція зелїзниць переводить будову спалених зелїзничих стацій, але робота іде досить поволи задля браку людий до праці і матеріялів.

ДЕЛЯТИН.

Делятин потерпів дуже богато в часї довгої битви в околицях місточка. Церква і костел остали цїлі. Салїни перемінені в купу румовища. З двох нових шибів нема й слїду.

Місто майже зовсім пусте. Доми порожні, замісць шиб — вікна дошками позабивані.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

НЕНАВИСТЬ.

В нюйорськім дневнику „Ді Івнінґ Пост" з 17-го с. м. читаємо:

A correspondent forwards to the WESTMINSTER GAZETTE a memorandum which has recently been sent to all school teachers in Hungary. It runs as follows:

The Royal Hungarian Minister for Education requests all the teachers to pay special attention in the coming term to the respect and honor due to our enemies; that no hatred or contempt should enter the minds of the children against the brave men with whom their fathers are in deadly combat; and that hate or contempt is not to be cultivated in the youthful minds.

По українськи се значить:

Дописуватель WESTMINSTER GAZETTE (виходить в Лондоні) посилає до сеї часописи обіжник, який недавно розіслано до всіх учителів в Угорщині. Сей обіжник звучить:

Королівський угорський міністер просьвіти просить всіх учителів звернути особливу увагу в слідуючім курсі на пошану і поважанє, яке належить ся нашим ворогам; щоби умів дітий не захоплювала ненависть або погорда супроти хоробрих людий, з котрими їх батьки є в смертельнім бою; та щоби ненависти або погорди не плекано в молодечих умах.

Сей розпорядок угорського міністерства просьвіти дуже розумний, бо вороги на війні — се не конче мусять бути ворогами. На війні люди мордують ся взаїмно, зовсім не знаючи і не думаючи, кого вбивають. Перед війною вони могли бути у найбільшій приязни не лише з убитими, але і з цілим народом, якого ті убиті були синами, то нащо-ж ширити ненависть до того народа, тимбільше, що по війні може прийдеть ся знова жити в приязни.

Ненависть — се убийство душі і тіла. Ненависть — се недуга, яка нищить, розстроює душу і тіло.

Тому треба вважати злочином ширенє ненависти проти других народів, а ще більше проти якоїсь части таки свого народа, а особливо ще серед дітий, котрим в той спосіб затроюєть ся душі і розстроюєть ся їх нервовий устрій на ціле житє.

Народи, у котрих нема ненависти, як наприклад Американці, є щасливійші і здоровійше дивлять ся на сьвіт.

Але знова у инших народів, як у нас, є так, що **ненависть мусить бути:** проти наших гнобителів Поляків у Галичині; проти Москалів, що хотіли би знищити наш нарід, і проти наших таки зрадників. **Одначе не ми її ширимо, а таки самі наші вороги своїми злочинами супроти нашого народа.**

Вони самі своїми злочинними ділами ширять серед нашого народа ненависть проти себе. Ми собі тої ненависти не бажаємо і тому передівсім хочемо усунути причину, то є ті кривди, які нам завдають вороги.

Чехи хвалять собі ненависть, бо кажуть, що ненависть побуджує їх до боротьби проти Німців. То до певної міри правда, але правда також, що ненависть — се хороба, а хороба не може все бути і з неї треба лічити ся.

Найсумнійше, як хто ширить **ненависть своїх до своїх.** А ширителів такої хороби є досить і в нас, навіть тут в Америці.

Ненависть своїх до своїх — се найбільша хороба і її загальне признано за найбільше шкідливу. Де як де, але серед свого народа можна найбільші успіхи осягнути **любовою до свого рідного.**

Тоді зростає любов і пошана і єдність серед народа, зростає народне добро і сила, а душа народа остаєть ся незатроєна бодай власною отрутою.

Але того не зрозуміють ті, котрі самі не люблять свого рідного, а наприклад люблять тільки доляри, і котрі не знають свого народа. З такими суд повинен зробити сам нарід — та усунути їх з народного житя за пліт.

Особливо такого лікарства повинні ужити Українці в Америці і сказати так:

Доволі маємо ворогів чужих, не треба нам ще домашних шкідників, ширителів ненависти, незгоди, а тимсамим — слуг не свого народа, але чужого пана, котрому того власне треба!

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКІЙ ҐАЗЕТІ У ЛЬВОВІ.

У Львові, по освободженю його дня 22-ого червня м. р., зачала виходити українська щоденна ґазета „Українське Слово", яке виходить і доси.

Одначе з уваги на теперішні тяжкі часи вона в дуже трудних фінансових відносинах. Видавці пишуть, що треба що місяця додавати 1.000 корон, а нема відки.

Перед кількома місяцями У. Н. Рада вислала на руки проф. Ю. Романчука для „Укр. Слова" 500 долярів (понад 3.000 корон), але ся поміч невистарчаюча і потреба ще дальше поратувати часопись в теперішній біді.

Кількох сьвящеників у Злучених Державах дістали листи в тій справі і за їх почином поодинокі сьвященики висилають від себе поміч, яку можуть.

Один сьвященик, пише нам, вислав від себе 240 корон, з того 40 корон на передплату а 200 корон яко жертву і отсею дорогою заохочує і других до сього.

Не треба числити на се, аби можна в теперішну пору діставати правильно зі Львова ґазету, бо треба памятати, що Анґлія богато почти з Німеччини й Австрії здержує або конфіскує, але гроші відси дійдуть певно, бо вони ідуть через американські компанії, котрі ручать за доставу.

Пересилку передплати і жертв для „Укр. Слова" у Львові можна полагодити через Американсько-Українське Бюро в Ню Йорку (American-Ukrainian Exchange, 520 E. 6th St., New York City).

Листи посилати почтою на адресу: „Українське Слово". Львів (Lemberg), ул. Руська, ч. 3. — Austria, Galicia.

ВИЗИСКУВАНЄ СИРІТ.

Нюйорський дневник „Ді Івнінґ Телеграм" з 20. с. м. пише:

Why should life in an orphan asylum lay the foundation for a criminal career, and why should boys and girls be deprived of nourishing food? asks a kindly woman who has been investigating orphan asylums and other institutions.

The answer is "Grait," with a capital G. Compare the percentage of money expended for charity with the expense of administration. In private institutions the inmates are starved to permit officials to live high and amass property, and in public asylums the peoples' money appropriated for the care of our charges is stolen by the grafters politics.

Why be hypocrites and mince matters?

По українськи се звучить:

„Чому житє в сиротинци має служити для злочинної мети, і чому мають хлопці і дівчата бути позбавлені поживної страви?" — питаєть ся щира женщина, котра оглядала сиротинці і другі інституції.

„Відповідь на се є: „Ґрефт" (визискуванє, вимушенє), — через велике „Г". Порівнайте процент гроша, виданого на добродійні цілі з видатком на заряд тим грошем. В приватних інституціях жителів морить ся голодом, щоби управителі могли вести дороге житє і нагромаджувати власности, а в публичних приютах гріш народа, призначений на потреби опіки, крадуть управителі визискувачі.

„Чому бути гіпокритами (облудниками, лицемірами) і прикрашувати справи?".

Автор сеї статі має на гадці американські сиротинці, котрі звичайно служать позором, щоби лекше дурити людий. Справа маєть ся так, що ріжні люди, котрі мають вплив, беруть під свою управу сиротинці, на які збирають добродійні жертви, а тимчасом на тім роблять „бізнес", бо тих жертв уживають на свої політичні і приватні цілі (купують маєтки), а бідні сироти замолоду заморюють ся голодом або і мучать ся тяжкою працею.

Се чистий розбій і обкрадане публичного гроша. Такі визискувачі, котрі шукають дороги милосердя, аби обкрасти публику і бідних сиріт — се найгірші злочинці і заслугують на найострійшу кару. Американські власти повинні такі справи розсліджувати і винних покарати, а сиріт взяти під опіку.

Дай, Боже, щоби межи Русинами такого не було!

НАШІ СТРІЛЬЦІ В КАРПАТАХ.

На бік, дрібна журбо житя,
На бік, марні трівоги!
Крізь темний бір до ясних зір
Прорубую дороги.

Гремить топір, валить ся бір,
Тріщать гнилі колоди,
То там, то тут на шлях падуть
Останні перешкоди.

І стогне бір, як дикий звір,
Кінчить житє проклоном,
А там в горі грядучі дні
Дзвенять побіди дзвоном.

Який той спів будучих днів
Для мого уха милий!
Який при нім недолі грім
Марний, сьмішний, безсилий!

Ти, громе, бий, ти, буре, вий! —
Не знаю я трівоги.
Крізь горя бір у щастя двір
Прорубую дороги.

Б. Лепкий.

ПЛЯНУЮТЬ ВИЗВОЛИТИ УКРАЇНУ.

Німецька часопись доносить про заснованє союза німецьких прихильників визволеня України.

Під таким заголовком подала нюйорська часопись „**Таймс**" з 15. січня с. р. слідуючу новинку:

„Під назвою „**Вільна Україна, товариство німецьких прихильників українського визвольного руху**", зорґанізувало ся в Берліні і Мінхені в Німеччині товариство, що має на цїли познакомлювати німецький народ зі значінєм сеї території, з якої більша часть є під панованєм Росії. Про перший публичний мітінґ товариства в Берліні доносить частинно „Північно-німецька Часопись" з 14. грудня м. р. так:

„Генерал барон К. Фон Гебзатель, голова, звернут увагу на значінє України, території, що має около 30,000.000 душ. Як мало про неї звісно! Жорстока політика репресій і ізольованя зі сторони Росіян, що не допускають там ані відтам жадної інформації, була дійсно успішна. Деколи навіть родовиті Росіяни не знають нічого про Україну і про відносини в ній. Німеччина також замало займала ся питанями про народи сходу. Се мусить ся основно змінити.

„Союз „Вільна Україна" тримаєть ся того, що як прапори центральних держав підуть дальше на схід, то німецький народ буде вже більше знати про Україну. Не є се наша задача, сказав ґенерал фон Гебзатель, брати участь в актуальнім ході подій. Ми лише хочемо, аби центральна Европа порозуміла, що є великий народ індо-ґерманського походженя, що ожидає освободженя від варварської пів-цивілізації Москалів і бажає злуки з центральною Европою, оборонцем цивілізації і культури.

„Др. Евген Левицький, посол до австрійського парляменту і родовитий Українець, представив житє і звичаї своїх родимців Українців".

НА ЧУЖИНІ.

I.

Небо синє, велике, високе,
Наче вічність бездонне, глибоке,
Весняними вповите хмарками,
І повітрє перлисте, пахуче,
І село між ярами дрімуче —
Я все з вами, все з вами, все з вами!

І хоч доля, незавидна доля,
З батьківського взяла мене поля
І пігнала далеко сьвітами —
Хоч у місті доми і палати,
Хоч житє тут розкішне й богате —
Я все з вами, все з вами, все з вами!

II.

Часом буває на чужині
Мені приснять ся гори синї,
Ліси зелені, ниви срібні,
І люди щирі, непідхлібні,
Прихильні серцем і свої —
Приснять ся иноді мені.

Іду я полем. Мерехтить
Від сонця воздух. Аж горить
Мак поміж збіжем. Жито спіє,
Пшениця злегка половіє
І хилить колос до землї,
Неначе клонить ся мені.

Немов говорить: „Тіштесь, люди!
Ось незабаром жниво буде, —
Горяче жниво, час заплати.
Остріть серпи! Пора почати!
Хто сіяв — той буде збирав...
А ти-ж, небоже, де бував?"

Б. Лепкий.

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ.

У МОСКАЛІВ — ВСЕ ЗА ГРОШІ.

Угорська часопись „Пестер Льойд" подає займаючі вражіня з московського панованя в галицькім місті Дрогобичи. Спомини сї написав др. Осип Штрассер, воєнний кореспондент сеї часописи, після оповіданя Цукерберґа, що в тім місті мав торговлю соли.

Оповідав Цукерберґ про Федю, молодого російського офіцира. „Прийшов він до склепу, аби йому зміняти австрійські гроші, на яких не розумів ся. Я зробив йому се. Його вдячність не мала границь. Він сказав, що я порядний чоловік, і він подав мені руку і представив ся: „Я називаю ся Федя". — „А я Цукерберґ". Так ми стали приятелями. Вечером побачив я Федю в одній реставрації, як запивав ся з двома кишеневими злодіями. Я покликав його і пояснив йому, хто вони такі. Мій Федя попросив мене, аби післати йому до мешканя вина і пива, обіцюючи, що все заплатить, і просив ще, аби я прислав йому яку женщину. Я на перше згодив ся, а від другого відмовив ся. — Вечером я пійшов до Феді. Здибав його по дорозі, як ішов рука під руку з касієркою з одної місцевої каварні. Федя представив мене: „Панна Неля — Пан Цукерберґ". (Я вже мав честь її знати.) „Неля — добра дівчина" — запевняв Федя дальше... Я попросив, аби заплатив рахунок. Федя положив корону на стіл. Я пояснив, що корона за мало. Федя взяв корону назад і каже: „Я заплачу завтра. Завтра прийде ґенерал зі золотом. Зрештою я заплачу вам товари: цукром та кавою". — Тої самої ночи я йшов улицею і почув в однім домі голосний стукіт. Входжу до дому і бачу Федю. Він працював тяжко великим топором коло огнетревалої каси, що стояла в тім приватнім мешканю. „Федя" — крикнув я, — „ах! Боже! А ти що робиш?" — „Я шукаю за зброєю". — На другий день рано я дістав заплату: рівно сто кісток цукру. Ґенерал зі золотом не приїхав. Каса не дала ся отворити".

„Хочете чути що про козаків. О, вони були меньше культурні від мого Феді. Сиджу я одної ночи коло ліжка своїх дітий. Аж тут хтось стукоче до вікна. Козаки стоять під дверми і кричать: „Вічиняй!" — „Чому?" — питаю я. „Ми хочемо пива". — „Не вільно продавати пива". — „Отвори: ми хочемо спати". — „Тут пекарня. Тут спати не можна, бігме Боже!" — „Жиди не мають Бога! Мовчи та отвирай!" — На щастє надійшла патруля. Я покликав її і почав її представляти заказ команданта продавати алькогольні напитки. Патруля прогнала козаків. Козаки зникли в темноті. Тоді командант патрулї каже: „Вічиняй!" — „Пощо?" — „Пива!" — „Маєте пять рублів. Ідіть спати!" — Командант взяв гроші і патруля забрала ся. Козаки знов вернули і кричать: „Відчиняй!" Я отворив. Входить козак, обшукує комнату. Йде до ліжка. „Чочо хочеш?" питаю. „Шукаю за зброєю". — „Хочеш робити скандал?" — Я йду до дверий, аби закликати патрулю. Перед дверми стоять два Черкеси, виставивши ножі проти мене. Вертаю до комнати. Починає зоріти. Хтось стукоче. Козак. „Дай мені що їсти!" — кричить. „Не маю ані одробини харчу дома" — кажу я. „Ого! Не викрутиш ся!" — і пійшов. За якої чверть години вертає з когутом під пахою. „Вари його! Додай до него бараболі!" — „Я не маю бараболі". — „Не викрутиш ся" — і пійшов. За чверть години вернув знов. Мав вже на плечах якусь жіночу одіж і перину. Йшов на торг. Вже дніло. За яких пятнайцять мінут вернут з бараболею. Я зварив когута. Він з'їв, закурив собі і каже до мене: „Ти добрий чоловік. Подарую тобі корову". — „Ти привів зі собою свою корову?" — „Ні. Але онтой Жид має дві корови". — Я подякував йому за ласку.

„Очевидно лише козаки були злодюгами. Їх Ексцеленція командант приміром був богато ніжнійшої натури. Він установив курс рубля на три корони пятьдесять сотиків. Ми платили рубель по дві корони пятьдесять сотиків. Довідав ся командант, казав мене покликати і питає: „Кілько платиш за рубля?" — „Дві корони пятьдесять сотиків" — признаю ся зі страхом і блідніючи. — „Дурний Жиде!" — каже командант. — „Чого боіш ся? Ти добрий хлопець! Купуй і для мене по дві корони пятьдесять. Я буду міг продавати його відтак по три пятьдесять". — І так ми були приятелями аж до послідного дня для російського наїзду".

ПЕВНІ І НЕПЕВНІ ЗАПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Написав ІВАН БУРАЧОК.

—o—

(Конець).

Анґлійські розметові орґанізації банкротують або реорґанізують ся.

Всетаки початок девятнайцятого віку можна назвати переломовою хвилею для розметових товариств в Анґлії. В тім часї богато з них збанкротувало, а богато перемінило сю систему на систему плаченя рівних вкладок відповідно до віку приступленя. Та розметові товариства повставали ще довгі роки потім, поки практика нарешті не навчила анґлійського робітника раз на все, що запомогова орґанізація на розметовій системі не може вдержати ся. Як довго ще тягнула ся пошесть розметових товариств, видно з того, що ще в році 1850 треба було уряджувати віча і доказувати потребу наукових основ асекурації в запомогових Товариствах. На однім такім вічу, урядженім в році 1850 у великім промисловім місті Анґлії, Манчестері, говорив бувший профессор университету в Глестов. Промова його, яка була видана потім осібною відбиткою, містить завзятий напад на невиплатні асекураційні товариства. По відчиті отворено дискусию. Хоть на сали було богато членів товариств, які преleґент називав невиплатними, ніхто не вставав протестувати. Через двайцять мінут ніхто не зголошував ся до слова. Аж коли вже замикали мітинґ, якийсь чоловік, що прийшов просто з корчми, хотів завдати предсідателеви питаня, але супроти сего, що він самий заявив, що не чув ані слова з відчиту, то предсідатель і всї зібрані уважали се за примір невиданої безличности ставити питаня про відчит, якого не чуло ся.

Видай воно всюди так, що хиба пяний не зрозуміє, чому розметова орґанізація не зможе виповнити своїх зобовязань.

Розметові орґанізації в Злучених Державах.

В Анґлії розметові орґанізації почали орґанізувати ся ще перед тим, заким зорґанізовано перші асекураційні орґанізації, оперті на засаді рівних премій. В Злучених Державах було навідворот: тут наперед появили ся асекураційні компанії з рівними преміями, а доперва пізнїйше занесено з Анґлії гадку основуваня розметових запомогових орґанізацій. Перше запомогове товариство, оперте на розметовій системі, повстало в році 1868 в Мідвіл, в стейті Пенсильванія. Швидко число запомогових орґанізацій стало несподівано велике. Як обчисляє проф. Зартмен, нині є в Злучених Державах понад сім мілїонів людий асекурованих в запомогових орґанізаціях Злучених Держав, себто о два мілїони більше ніж всїх обезпечених в асекураційних компаніях. Найбільше таких орґанізацій повстало в Пенсильванії. Богато з них називано цвинтарними товариствами („graveyard" associations"), бо в них мали робити спекуляції старці, що скоро сподівали ся умерти.

Історія розметових орґанізацій Анґлії повторюєть ся в Америці.

Богато а богато з тих орґанізацій упало. Професор Френк Гамілтон Генкинс каже в „The New International Year Book" за рік 1910, що дослїд зроблений над 3.500 запомоговими орґанізаціями, що повстали за сорок літ (від 1870 до 1910), показує, що три тисячі з них вже упало, а лише 500 остало при житю. Після його обчисленя пересїчний вік розметової орґанізації виносить 15 літ.

Початки реформи.

От що було причиною, що серед розметових орґанізацій появила ся аґітація за реорґанізацією і за поставленєм їх на правдиво наукові, певні основи. Перед у тій аґітації вели старі орґанізації, які на своїх плечах вже чули наслїдки злої системи вкладок. За ними пішли всї сильні орґанізації, на яких чолї стояли обачні люди. Справа ся довго була предметом дискусії на конґресах запомогових орґанізацій, аж нарешті Конґрес Запомогових Орґанізацій в Злучених Державах на своїм з'їздї в Шікаґо в році 1899 приняв за основу асекураційного бізнесу в американських запомогових орґанізаціях табельку смертности, яку уложила комісія того Конґресу, а яка тому звесь The National Fraternal Congress Table of Mortality.

Коли вже Конґрес Запомогових Орґанізацій заявив, що запомогова орґанізація мусить вести свій бізнес згідно з вимогами науки, тодї поважні орґанізації почали на правду аґітувати серед своїх членів за переміною системи. Очевидна річ, реформа подибала ся дуже часто з опором несьвідомих членів, а передівсїм старі члени не хотїли на неї годити ся. Дуже часто виникали процеси і неодно товариство мусїло розвязати ся через опір членів. Так приміром в році 1910 два великі запомогові товариства з осїдком в Ню Йорку, одно заложене в 1876 р. і числяче 60 тисяч членів, друге заложене в році 1877 а числяче майже чверть мілїона членів, мусїли розвязати ся через опір членів проти реформи.

Державні власти беруть ся до реформи розметових орґанізацій.

Великий крок в напрямі реформи зроблено в році 1909. В тім році, в містї Мобіл, в Алабамі, відбув ся з'їзд всїх стейтових комішенерів обезпеченя, найвисших стейтових урядників асекураційних. На тім з'їздї вони виготовили проєкт закона про запомогові товариства і припоручили всїм стейтовим соймам ухвалити його яко закон.

Девятий параґраф того законопроєкту вносить, щоби на будуче ніякий стейт не позволяв у себе провадити асекураційний бізнес ніякій запомоговій орґанізації, якої вкладки не опирають ся на табельції смертности, уложеній Конґресом Запомогових Орґанізацій, або на якій висшій табельції.

Дванайцятий знов параґраф того законопроєкту постановляє, що кожде запомогове товариство, вносячи просьбу о дозволенє провадити бізнес у стейтї, мусить доказати, що його система вкладок опирає ся на тій табельції смертности.

Під обухом закона.

Вже в році 1910 богато стейтів ухвалило сей законопроєкт, а при кінци 1911 року вже було 25 стейтів, себто більше ніж половина усїх стейтів, які його приняли яко свій закон. Се позволяє робити заключенє, що дальші стейти не дадуть довго на себе чекати і що вони також ухвалять у себе той законопроєкт і в той спосіб примусять запомогові орґанізації зробити те, що вони самі добровільно повинні зробити в своїм добре зрозумілім інтересї.

III. НЕПЕВНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ, НЕ ОПЕРТІ НА РОЗМЕТОВІЙ СИСТЕМІ.

На закінченє треба би ще сказати кілька слів про другі орґанізації, не оперті на розметі. Мушу саме звернути увагу, що то не лише розметова орґанізація є непевна, не лише розметова орґанізація не дає ніякої запоруки членови, що його родина дістане посмертне. Хочу звернути увагу на те, що є ще орґанізації, які своїм членам дають ще меньшу запоруку ніж розметова орґанізація. Розметова орґанізація може підвисшати вкладку після своєї потреби, може наложити, як треба, навіть два, три долари місячно податку на членів. Та все таки вона невиплатна, як ми се докладно бачили і з рахунків і з історії. Коли розметова орґанізація непевна, то що-ж доперва говорити за ті численні у нас орґанізації, які є оперті не на системі місячних вкладок, які звичайно виносять около одного долара місячно на $1000 посмертного? Говорити про їх виплатність, про їх запоруку членам їх прав, було би просто сьмішно. Коли розметові орґанізації засуджені на смерть певну, але довгу і протяглу, то ті орґанізації з „таними" вкладками засуджені на смерть скоропостижну.

Закінченє.

Сподіючи ся, що отсї стрічки мого писаня попадуть ся в руки не лише членам орґанізацій, опертої на слушній і певній системі рівних вкладок, відповідних до віку члена при вступленю, але що вони будуть читані також членами товариств розметових і товариств з недостаточними місячними вкладками, я хочу на закінченє запевнити всіх, що при писаню сего я не думав ганити без цїли їх орґанізації, але маючи лише їх добро на оці, хотів звернути їм увагу на недостачу орґанізацій, через яку їх діти і вдови можуть колись лишити ся без забезпеки. Для добра своїх родин вони повинні застановити ся над тим, що я сказав, хоч би се як було неприємне.

КАЦАПСТВО В ОТТАВІ.

(Допись).

Оттава, Онт., Кан., дня 18. січня 1916.

Хвальна Редакціє! Прошу приймити тих моїх кілька слів, що тут до Вашої Редакції посилаю.

Я є Українець з Буковини, православний, тож хочу сказати дещо за православну церков в Оттаві. Тут наші Буковинці винаймили собі якусь шопу, купили сьвічок, спровадили папотця і відправляють що неділї богослуженя. Закортіло якось і мене туди. Гадаю собі: треба послухати богослуженя. Приходжу якраз на проповідь. Слухаю, а тут не говорить ся по нашому, по буковинськи, а лише „штоканє" тай „каканє". Я собі погадав: А згорівбись там, де стоїш! Таж то у нашім краю такі „проповідники" обрабували наші села, міста і церкви, а ти і тут прийшов, московський рабівнику, нас рабувати в Канадї? Е, нема дурних!...

Отож, панове Буковинці, знайте, з ким маєте до дїла. Ми самі собі гадину за пазухою плекаємо. Най той батюшка своїм Москалям „штокає" і „какає", а не нам! Подивіть ся, чи там побачите хоть одного Москаля. А спитай котрого Москаля: чому не йдеш до цего батюшки? — то Москаль відповідає: „... єго мать!"

Отож, Братя, ми не повинні такого нашого тяжкого ворога годувати своїм хлїбом, бо знаємо, як наш нарід в старім краю терпить через Москалів і таких наїзників як цей московський батюшка. Я думаю, що кождий сьвідомий Буковинець не пійде більше до цего батюшки. Хиба такий пійде, що не має жадного толку в своїй мозґівници. Нам не треба з ним файтувати ся, нам не треба до цего Москаля 42-центиметрових гармат, іно тілько жаден не йдім до него, а він собі посшіває одну неділю і другу, а на трету втїче самий.

Здоровлю всїх читачів „Свободи".

Буковинець,
пренумератор „Свободи".

НА РІЗДВО.

(Присьвята цареви — катови християн).

Шибениця, кров і муки,
Ланци, шнури, плачі, все,
Голод, тюрми і розпуки —
То для царя деревце!

Людські тїла мов звірячі
Висять перед сьвітом сим!
Скреґіт зубів, плач неначе
Пекло... Цар веселий тим!

В нїм завмерло все, що людське,
Й замінилось в чортівське!
Його клене сьвята земля
Плаче на нього усе!

Так вже плачуть довгі літа
Мучені Христа сини.
Й день Різдва їм — конець сьвіта! —
Христе! Все перемінн!

Володимир Крайківський.

Область Панамського Каналу, дня 6-ого січня 1916.

РОДИМЦЇ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦЇВ!

НОВИНКИ.

СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІОТА.

З Києва, столиці України, доносять, що помер там заслужений український патріот Василь Семиренко, у 81-ім році житя.

Покійний був властителем цукроварень в Київщині, які оцінюють на 8 мілїонів рублів вартости.

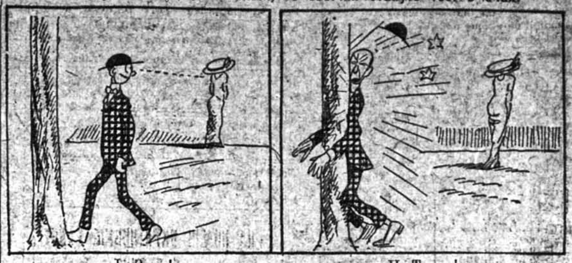
Майна доробив ся він власною працею. По скінченю наук заграницею, вернув ся він на Україну і зачав працювати коло першої цукроварні на Україні, яку заложив був його батько і скоро розвинув її та заложив нові так, що став великим на Україні.

Притім був він великим українським патріотом і все давав щедрі дари на українські народні цїли.

Ще в молодости Семиренко давав жертви на українські культурно-народні цїли. Його коштом видано „Кобзар" Т. Шевченка в Празї. Давав він поміч українським товариствам і видавництвам. В останних роках перед війною давав він поміч українському днєвникови „Раді" в Києві і зложив більшу суму на купно 3-тої камениці для Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Покійний мав ще за житя намір поробити більші записи на українські народні цїли, але покищо про се нічого не звісно.

Не зазирай за чужими жінками, бо сьвічки станутьтобі в очах!

I. Зирк! II. Тарах!

ЩАСТЄ В НЕЩАСТЮ АБО Й ПРОТИВНО.

Чоловік Омеляни Цінс підчас мобілїзації в Австрії минулого року зголосив ся до військової служби. Незадовго опісля одержала жінка повідомленє, що він поляг на поли битви. Урядова листа втрат потвердила сю вістку. Уряд цивільного стану дав на підставі листи втрат вдові посьвідку смерти мужа. Небавом зазнакомила ся вона з другим та вийшла замуж. Яке однак було здивованє новоженців, коли одного гарного дня явив ся „небіщик" муж, що приїхав на відпустку. Він не поляг, тільки був ранений, а спростованє в листї втрат припізнилось. Розуміє ся само собою, що друге подружє є неважне.

—o—

ВИДАТКИ НА ШПІОНІВ В РОСІЇ.

Коли в 1896 р. розвиток революційних орґанізацій в Росії став прибирати великі розміри, видатки на тайну полїцію значно збільшили ся. В році 1903. виносили вони $1\frac{1}{2}$ мілїона рублів, а вже в 1913 р. $3\frac{1}{4}$ мілїона, з чого на тайну полїцію за границею припадає около мілїон рублів.

—o—

ЗА БОГАТО ЖІНОК ПО ВІЙНЇ.

Перед Европою стоїть нове велике питанє, а се надмірне число женщин, яке спричинює війна. Се буде довго відбиватись на житю европейської суспільности.

На перший погляд се не виглядає на поважну справу, тимчасом коли приглянутись близше, так се справа просто грізна.

Вже нині в Анґлії піднимають кличі, що женщини повинні віддавати ся за калїк. Суфражистки давнїйше піднесли справу дїтий, які не мають законних батьків, і домагають ся, щоби їх признано на рівні з дїтьми законного подружа.

Після обчислень деяких часописий виходить, що в трох краях — Анґлії, Франції й Німеччині було перед війною 2,788,373 женщин більше ніж мущин. З того на Німеччину припадало 845,661, на Францію 645,211, а на Анґлію 1,397,501.

Анґлійські страти обчисляють до недавна на 86,000 убитих, 55,000 пропавших (полонених і згинувших де-будь) і 251,000 ранених. Певна річ, що богато убитих і пропавших походить з Канади і Австралії, однакож певна річ, що надвишка жінок в Анґлії виносить нині около 2,100,000. А ще війнї не конець. Кождий день забирає нові жертви.

Німецьких убитих обчисляють доси на 600,000, а 300,000 страчених, з яких певно велике число не живе. Ранених буде коло мілїона.

Тесаме з Францією. Певно і там нині надвишка жінок досягла мілїона, коли не більше.

Не згадуючи вже про старших дівчат, кілько то вдів лишило ся в усїх воюючих краях Европи! В кождім селї буде велике число господарств лише з господинями, а без господарів, буде чимало дівчат, які не будуть мати за кого вийти замуж. А те все буде відбивати ся на народах десятки літ.

—o—

„ОДИН, ДВА, ТРИ!"

„Курьєр Познаньскі" доносить: До потягу входить женщина в старшім вже віці, котру лише з великим трудом може успокоїти мущина, що не відступав ні крок від неї, і ледви-не-ледви впросив її, щоб сїла в ваґонї, в котрім сиділо вже кілька молодих дівчат. — Женщина байдужна на окруженє, що хвилї числить на пальцях: „Один, два, три!" Опісля дивить ся зимним зором перед себе і знову повторює: „Один, два, три!" Молоді дівчата, чуючи і бачучи се, вибухли голосним сьміхом, одначе женщина не звертає на се уваги, лиш постійно числить: „Один, два, три!" Всї дівчата реготали ся без міри, а женщина рахувала, все „один, два, три!" Мущинї, що прийшов з тою женщиною, було того вже за богато і відізвав ся до заходячих ся від сьміху дівчат поважним і болючим голосом: „Ви, панночки, перестанете сьміяти ся, коли вам оповім, що та женщина є моєю жінкою, і що числить на пальцях синів, котрих стратила на війнї. З тої причини збожеволїла і тепер відвожу її до дому божевільних!" В передїлї ваґону повстала гробова тишина. Мущинї плило по лици дві великі слези, а гробову тишину перервала женщина, котра знову числила на пальцях: „Один, два три!"...

ВІЙНА: Се для мене лише „сендвіч" на сніданє. По сніданю вибираю ся на польованє, бо мушу мати на обід печеного медведя російського!

THE WAR: Belgium, Serbia and Montenegro — that's only a sandwich for me. For the dinner I'll have some... roasted Russian bear!

Читач „Америки" до редактора її:

— Чекай-но, як ти кажеш, що Владика не відповідає за те, що робить ся в ґазеті, то я тепер з тобою побалакаю! Як я тебе представлю всім своїм знакомим, то і твої покровителї тебе відречуть ся.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АСТОРІЯ, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 5., вибрало на послідним мітінґу ще отсих урядників: П. Лазоришин, заст. предс.; Й. Климишин, опікун хорих; М. Сольдат, заст. капітана; В. Яремків, хорунжий; І. Климишин, дверник. Почавши від лютого 1916. р. кождий член має платити місячні вкладки один місяць наперед. З членами, котрі не будуть того виповняти, поступить ся після §§ 302 і 431 статута. — Е. Івасів, предс.; М. Козак, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестрицтво св. Ольги, від. 318, подає до відома, що на річнім мітінґу 19. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: А. Глущак, предс.; М. Брощак, заст. предс.; С. Кудрик, секр.; Т. Зембик, заст. секр.; Г. Яремко, кас.; М. Кравчишин, заст. кас.; Ю. Чепеляк і М. Кравчишин, контрольори; П. Косій, М. Шпара і Ю. Чепеляк, доглядачі хорих. Мітінґи відбувають ся кождого місяця по пятнайцятім в неділю в домі шкільнім коло церкви. — А. Глущак, предс.; С. Кудрик, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 165, подає до відома, що на річнім засіданю, яке відбуло ся дня 12. грудня м. р., вибрано отсей новий уряд: М. Дороцький, предс.; П. Бабяк, заст. предс.; С. Коцоловський, секр.; Й. Демкович, заст. секр.; А. Демкович, кас.; П. Демкович, Ю. Небор і І. Гинко, контрольори; Н. Ганковський хорунжий; М. Грицкевич, капітан; І. Добжанський і Й. Васько, опікуни хорих; С. Щурко, дверник. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділї по 1-шім в гали парохіяльній. — С. Коцоловський, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 16 січня с. р. вибрано отсей новий уряд: К. Блащак, предс.; Л. Вдовяк, кас.; В. Гонтарчук, секр. Мітінґи будуть відбувати ся кождої першої неділї по першім. — В. Гонтарчук, секр.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хатї.

Замовленя шліть до:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! Коли хочете дістати оказове число українського місячника „СЛОВО", пішліть 5 цнт. одноцентовими марками на адресу: SLOWO, Box, 202-C, Scranton, Pa. 11-13

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

—o—

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободї" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщеня, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ЙОСИФА МАНДЗИНА**, з села Новосілка, пов. Підгайці. Він перебував в Ню Йорку під ч. 141 Вашінґтон Ст. Хто би знав о нім і подав менї його точну адресу, дістане 5 дол. нагороди. Голоситись прошу на адресу: Paul Mandzyn, 294 Orange St., Waterbury, Conn. 7-18

Пошукує краянин **ПАВЛА КОРИТКА**, родом з Пяткова, повіт Добромиль. Голоситись на адресу: Wasyl Muc, 329 E. 4th St., New York City. 10-11

Пошукую **МИХАЙЛА і ПЕТРА БУДНУ**. Походять з села Миловані, пов. Товмач, Гал. Перед двома роками приїхали до Канади і мають перебувати в Вінніпеґу, Ман. Хто би о них знав, або вони самі, прошу зголоситись на адресу: Geo. Tataryn, Box 73, Port Coquitlam, B. C., Can. 11

Пошукую **МИХАЙЛА НИКИФОРЧИНОГО і ТАНАСІЯ РЕҐУША**, родом з Кобак, пов. Косів, Галичина. Хто би о них знав, або вони самі, прошу зголоситись на адресу: Peter Morfhy, Beverly, Alta., Canada. 11-12

Пошукую своїх краянів **МИХАЙЛА ШИХА** з села Доброгостова, повіт Дрогобич. **МИХАЙЛА ТРУХА, СТЕФАНА ТИМЧІЯ і ГРИНЯ ДУРДА** з села Гірне, повіт Стрий, Галичина. Перебувають в Злучених Державах. Хто би о них знва, або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: Theodore Torski, P. O. Box 8, Goodeve, Sask., Canada. 11

Пошукую братового сина **ДМИТРА НИЧИКА**, з села Дарехів, повіт Теребовля, Гал. Перед роком перебував в Джерзи Сіти, Н. Дж. Від того часу не маю о нім вістки. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголосити ся до: Martyn Nyczyk, 193 Grand St., Jersey City, N. J. 11-13

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до домашної роботи на малу фамілію. Добра платня. Голоситись можна до 10-го лютого с. р. на адресу: A. Koslin, 461 E. 138th St., Bronx, N. Y. 11

ПОТРІБНО ДІВЧАТ, які уміють шити на Сінґер машинах. Платня першого тижня $4.00 до $5.00. Голоситись до: The Jersey Waist, 92 Montgomery St., Jersey City, N. J. 11

$100.00 ЗАДАТКУ, решта місячними ратами за мурований дім на дві фамілії, в поблизу „Крусібл Стіл Факторі", в Джерзи Сіти. Голоситись до: A. Mackray, 1947 Hudson Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 11-13

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до помочи в шторі. Мусить уміти анґлійську мову і провадити шторові книги. Се місце є в однім з західних стейтів. Листи писати на адресу: „Potribno Diwczyny", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ 16—18-літного до ґросерні і бучерні. Мусить уміти писати, числити і троха говорити по анґлійськи. Голоситись сейчас устно або письменно: Grocery Store, 68 Greene St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО УКРАЇНЦЯ, котрий уміє анґлійську мову. Добра посада в Ріл Естейт офісі. Мешкане даром. Стала платня або на комісове. Той, що має знакомости в місті Байон має першеньство. Голоситись до: A. Makray, 1947 Boulevard, Jersey City, N. J. 10-13

ДО ВИНАЙМУ: мешкане з 4 кімнат і купальня за $12.00; 5 кімнат і купальня за $13.00. Голоситись до: Realty Company of New Jersey, 1947 Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 10-13

ПРИЙМЕ СЕЙЧАС ПОСАДУ зарядчині дому і кухарки у сьвященика інтелїґентна женщина, ґосподарна і совісна. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: „Pryjme sejczas", c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 9-11

ПОТРІБНО 100 ЛЮДИЙ до науки „пейпер генґінґ". По скінченю науки даємо місця зі заробком від $5.00 до $12.00 денно. Інформації уділяємо безплатно. Зголошувати ся від год. 5—6 пополудни або листовно на адресу: 5-16

DECORATING CO.,
136 E. 57th St., New York, N. Y.

ВЕЛИКА НАГОДА! ВЕЛИКА НАГОДА!

„ВЕЛИКИЙ БОГОГЛАСНИК" або збір церковних пісень на цілий рік. Самих різдвяних пісень є 51, а всїх пісень кількасот. Се є найбільший збірник набожних пісень, які появили ся друком. Книга в полотняній оправі з пересилкою за $1.50.

З кождим примірником висилаєть ся яко подарок 3 воєнні мапи, з портретами володарів сьвіта. Мапи для інтересуючих ся війною є неоцінені.

Посилайте гроші на адресу: 10-12

M. J. TKACZ,
112 Grant St., Olyphant, Pa.

ВАЖНЕ!

для діриґентів, товариств співацьких, клюбів, театральних кружків і т. п.

ДОБРА НАГОДА.

Перший український альбом.....25 ц.
Пісні для мішаного хору.....60 ц.

Також маю всякі партитури до українських театральних представлень на ПРОДАЖ або на ВИПОЖИЧКУ за кавцією.

Банди (музика на дутих інструментах) можуть у мене дістати всякі українські кусники.

В коротнім часі вийде з друку на продаж другий альбом найкрасших 25 пісень на мішаний хор, мужеський і сольові кусники під акомпаніяментом пяна.

H. E. SMOLENSKY,
19 W. 112 St., New York, N. Y.

а також у всїх русько-українських книгарнях і редакціях українських ґазет.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хатї портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького і І. Мазепи. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

НА ФАРМИ!

Найпевнійша і спокійна будучність в старости жде чоловіка, коли він є обізнаний з ґаздівством на фармі. Землї по 7 до 15 долярів за акер на сплату. Свої люди. Всі вигоди на місци. Пишіть до: 10-13

T. KORZENIOWSKI, Alger, Mich.

НОВИНА!

Великий воєнний образ, який означає битви в Карпатах. На сїм образї побачите як наші війська відносять побіду над Москалями. Коштує лише 25 цнт. Можна прислати стемпсами. Пишіть еще нинї.

Sklad Map, 38 St. Marks Pl., New York, N. Y. 140-

ПОЗІР УКРАЇНЦЇ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших кораликів $1.50, з меньших кораликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94--

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть еще нинї до: —54

RUSKA KNYHARNIA,
38 St. Marks Pl., New York, N. Y.

ЧУДО! ЧУДО! За $3.25 СЇ ДВІ МАШИНКИ

КУПУЙТЕ! ТІЛЬКО НА КОРОТКИЙ ЧАС!

1) Найновійший ґрамофон, який тепер появив ся; грає лїпше як той, що коштує $30.00, грає ріжні пісні, танцї і воєнні марші. На сю машину можна закладати найбільші плити і певно лїпше Вас вдоволить, як той, що коштує великі гроші. Плити додаємо даром. 1—

2) Машинка до домашного театру, яка показує воєнні образки, муки Ісуса Христа і сьмішні образки.

Сї дві річи розвеселять кожду хату. До машинки додаємо ріжні образки. До машинки не потреба електричного сьвітла, тільки є в ній нафтова лямпка. Усї доклади даємо до машинки. Сї образки може показувати навіть мала дитина. Не посилайте усїх гроший, тільки вишліть 75 цнт. задатку, а ми Вам вишлемо ґрамофон і машинку, а решту доплатитете як вам привезе товар до Вашого дому. Замовленя посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE,
953 W. Erie Str., Chicago, Ill.

ЧУДОВЕ ЗДОРОВЛЄ БОЛГАРІВ.

ВІД СТО ЛІТ ВОНИ Є ЛЮДЬМИ ЯКІ ДОСЯГАЮТЬ НАЙДОВШИХ ЛІТ ЖИТЯ.

Болгарський КРОВНИЙ ЧАЙ на довгі роки задержить женщинам молодість, красоту і здоровлє. Мущини понад 40 літ житя, котрі уживають Болгарський Кровний Чай, почувають ся як молодці. Запобіглиі матери, котрі дбають о здоровлє свого мужа і дітий, два рази в тижни повинні подавати своїй родині Болгарський Чай. Се завдасть лиш пару хвиль труду, а заощадить здоровля цілїй родині. Сей Чай не містить в собі ніяких неприємних хемічних частий.

Болгарський Кровний Чай є найбільшим неприятелем запору жолудка, безсонности і перестуди походячого з болю голови, жолудкових недуг, браку апетиту, нереґулярного травленя і додає сили всїм, котрі його уживають. Одна доза Болгарського Кровного Чаю, ужита вечер перед спанєм, зміцнює о 50 процент енерґію чоловіка до працї на слїдуючий день.

Подиву гідні висліди сего Чаю досьвідчають тисячі вилїчених людий.

Одну велику на 5 місяців триваючу родинну пачку за $1.00 вишле денебудь:

MARVEL PRODUCTS COMPANY
29 Marvel Bldg.,
Pittsburgh, Pa.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий тревaє все. На що Вам оставати без працї, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який тревaє 4 тижнї. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St., New York

Im. з 21 камінями ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безусловно точно і є спеціяльно вроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілейом, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тодї не потребує платити анї одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill. 8вч-18

ПРОШУ ПЕРЕЧИТАТИ! Коли хочете мати правдиві „Таємничі книжки Чорної Маґії" з котрих можете довідатись про богато чародійних таємниць, і з котрих можете богато користати, то в мене дістанете такі по найтанших цїнах. Пишіть еще сьогодня, залучаючи кілька почтових стемпсів на пересилку цїнника.

Адресуйте: 149,150в19

W. H. MILLER,
298 Fountain St., Winnipeg, Man. Can

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Старокраєвого християнського лїкаря).

Се лїчниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лїчать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цїлковито вилїчую з ревматизму, пухлини і ран лишай і скірні викиди. Лїки виробляють ся під доглядом лїкаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лїкар говорить по руськи.

Інститут отворений щодня від рана до 7. вечером і виключаючи неділь. 25-

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тільки Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи нї. Гарантую за успіх моєї науки в часї 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.

Адресуйте 153—18

T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦЇВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (еґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піоніри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ландштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталїон або ескадрон.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 169

РАНЕНІ:

Качковський Іван (кад.), 24 п.
Анака Михайло, 24 п.
Басараба Онуфрій, 24 п.
Білоус Йосиф, 24 п.
Білий Василь, 24 п.
Бліхарський Станислав, 24 п.
Боднар Никола, 24 п.
Боґдан Никола, 24 п.
Боґуславський Андрій, 17 г. т.
Буяк Антін, 19 л.
Василик Дмитро, 19 л.
Векерик Гриць, 24 п.
Вербовський Теодор, 24 п.
Вересовський Василь, 24 п.
Верижак Василь, 24 п., 8 комп.
Віґзовський Василь, 19 л.
Воначук Іван, 24 п.
Гарасимюк Яків, 24 п.
Гаврилюк Гаврило, 24 п.
Герман Стефан, 19 л.
Глушко Дмитро, 24 п.
Грустій Никола, 24 п.
Геник Петро, 24 п.
Гой Теодор, 19 л.
Гредзюк Іван, 24 п.
Ґреґа Іван, 24 п.
Ґреґоричук Никола, 24 п.
Данилюк Дмитро (рез.), 24 п.
Деблюк Петро, 24 п.
Дяків, 19 л. (ур. 1892)
Дмитрук Теодор, 24 п.
Долішняк Петро, 24 п.
Дрищ Никола, 24 п.
Думич Никола, 24 п.
Дутчак Юрко (Івана), 24 п.
Дзяма Стефан, 24 п.
Захарків Павло, 19 л.
Зеленчук Василь, 24 п.
Зелесняк Петро, 19 л.
Ільчишин Теодор, 19 л.
Ільницький Петро, 24 п.
Імарчук Юрко, 24 п.
Калинейчук Дмитро, 24 п.
Калинюк Теодор, 27 стр.
Калиник Григорій, 24 п.
Карнюка Михайло, 19 л.
Карпа Теодор, 24 п.
Кашелюк Іван, 24 п.
Катарина Никола, 19 л.
Катаринчук Ілія, 24 п.
Коляш Антін, 19 л.
Колодюк Ілько, 24 п.
Колиба Петро, 19 л.
Кордис Станислав, 24 п.
Кортан Йосиф, 30 п.
Ковалишин Ілько, 24 п.
Кураш Михайло, 19 л.
Курилюк Никола, 24 п.
Кицелюк Михайло, 24 п.
Лазорик Стефан, 24 п.
Ліс Антін, 34 л. (приділений до 35 п.)
Луцький Іван, 24 п.
Лупуленко Василь, 24 п.
Маґас Никола, 24 п.
Маврчик Іван, 24 п.
Маківничук Іван, 24 п.
Марепа Іван, 19 л.
Мартищук Федор, 24 п.
Мазурак Василь, 24 п.
Мазурак Никола, 24 п.
Мельничук Григорій, 24 п.
Міранта Іван, 24 п.
Моканюк Лукин, 24 п.
Микита Михайло, 19 л.
Миронюк Никола, 24 п.
Михальчук Петро, 24 п.
Неґрич Василь, 24 п.
Николовський Михайло, 19 л.
Ольховий Петро, 24 п.
Павелчак Теодор, 24 п.
Педрак Іван, 19 л.
Поляк Василь, 24 п.
Репа Іван, 24 п.
Репак Петро, 19 л.
Саїк Іван, 19 л.
Самарик Михайло, 19 л.
Семенюк Дмитро, 24 п.
Сернавський Іван, 24 п.
Скаржинський Михайло, 27 стр.
Скрибляк Юра, 24 п.
Слічинський Стефан, 24 п.
Соколовський Марійн, 19 л.
Стефанко Петро, 24 п.
Стефурак Василь, 24 п.
Стефуранчин Никола, 24 п.
Сулятицький Іван, 24 п.
Сумара Іван, 24 п.
Симак Михайло, 24 п.
Тафійчук Юрко, 24 п.
Таранчук Стефан, 24 п.
Тарасюк Олекса, 24 п.
Терлецький Антін, 24 п.
Тютюник Йосиф, 19 л.
Томашевський Михайло, 24
Тимофійчук Петро, 24 п.
Урсуляк Іван, 24 п.
Устипський Станислав, 24
Филипчук Андрій, 24 п.
Филипович Теофіль, 24
Хріник Семен, 24 п.
Худак Петро, 24 п.
Химяк Василь, 24 п.
Хитик Теодор, 24 п.
Цензор Михайло, 24 п.
Цьона Василь, 30 п.
Чарнецький Іван, 19 л.
Чех Йосиф, 17 г. т.
Чеплик Дмитро, 24 п.
Черник Никола, 19 л.
Чоґ Роман, 27 стр.
Шевчик Іван, 19 л.
Шупеня Никола, 24 п.
Швер Казимир, 19 л.
Юрдиґа Юрко, 19 л.
Яківчук Ілько, 24 п.
Яворський Володимир, 24 п.

ПОЛОНЕНІ:

Ахтемійчук Василь, 24 п.
Апельрій Іван, 24 п.
Апостол Юрко, 24 п.
Артимюк Григорій, 24 п.
Бабан Юрко, 24 п.
Бабяк Аксентій, 24 п.
Бабій Стефан, 24 п.
Балян Артимон, 24 п.
Барабащук Іван, 24 п.
Бариш Михайло, 30 п.
Берар Василь, 24 п.
Бердянца Никола, 24 п.
Березовський Дмитро, 24 п.
Беридяк Гнат, 24 п.
Безена Теодор, 24 п.
Білатчук Юрко, 24 п.
Бляха Петро (в Сербії)
Боднар Лазар, 24 п.
Боднар Василь, 24 п.
Боднарашик Юрко, 24 п.
Боднарук Василь, 24 п.
Бодуляц Іван, 24 п.
Болока Никонар, 24 п.
Болока Захар, 24 п.
Брукало Іван, 30 п.
Булиґа Марко, 24 п.
Верижак Василь, 24 п (полк. вояк)
Воронюк Михайло, 24 п.
Габуза Стефан, 24 п.
Гасюк Никола, 24 п.
Гаврилюк Іван, 24 п.
Гецко Павло (в Сербії)

(Дальше буде).

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35

— Шліть замовленя враз з належитостю до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

МУДРИЙ ЧОЛОВІК НЕ КУПИТЬ ДЕИНДЕ

напоїв, лиш там, де дістане НАЙЛІПШІ. Около 20.000 наших українських КОСТУМЕРІВ є доказом, що в Америці НАЙЛІПШІ напої можна дістати у звісній MORRIS FORST COMPANY. — Дешевше всюди можете дістати, але

ЗА ВАШІ ГРОШІ ЛІПШИХ НІГДЕ.

ПИШІТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ

MORRIS FORST COMPANY.
200 SMITHFIELD STREET, PITTSBURGH, PENN'A.

НАЙКРАСША НОВІСТЬ! НАЙКРАСША НОВІСТЬ!

Сей гарний позолочуваний годинник з ґарантованим европейським механізмом і гарним позолочуваним ланцушком і дармовис в формі ножика, лиш через коротний час $3.25. Пришліть нам $1.00 а ми вишлемо Вам годинник, ланцушок, ножик і гарний футерал. Herz, 999 Aldus St., Dep. S. V., New York, N. Y. 10—

TEL. RECTOR 1468.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

АВГУСТИН СМІТ

327 East 17th Street, New York, N. Y.
(межи 1-ою а 2-ою Ave.)

Переправаджує всякі американські справи правні у всіх тутешних кортах.

Виробляє чартери для українських Братств і Товариств.

Виробляє морґіґі.

Переправаджує всякі справи старокраєві, як: купно і продаж ґрунтів, інтабуляції, справи спадкові, сирітські, стягає довгів і т. п. Старокраєві документи правні леґалїзує ц. і к. австрійський конзулят.

Проте вже пора нам зрозуміти клич „Свій до свого", і з всякими справами прошу письменно чи особисто удаватись тільки до свого адвоката, котрий Вас чесно і совісно обслужить. 6—

Офіс отворений від год. 9 рано до 8 вечер.

З поважанєм
АВГУСТИН СМІТ, адвокат.